

Bienále bližšie k deťom

Svet animovaných filmov sa pre deti otvára každý druhý rok, takže tohtoročný október bude opäť v znamení rozprávok. „Bezplatné premietania animovaných filmov sa budú konať v kinách v rôznych častiach Slovenska, v knižniciach a kultúrnych centrách. Bienále animácie je krásou, ktorá má zarezonovať a páčiť sa najmä deťom. Ak sa páči im, misia je splnená,“ vraví **MICHAL MINICH-MLČOUŠEK (44)**, výkonný riaditeľ Bienále animácie Bratislava. Čo čaká malých i veľkých návštevníkov? Na čo bude zamerané tohtoročné BAB? Aké je to žiť si svoj vlastný *Večerníček*?

■ **Bienále animácie Bratislava má trochu nevýhodu oproti BIB, pretože trvá iba päť pracovných dní, kým Bienále ilustrácií Bratislava trvá oveľa dlhšie. Ako to vnímate?**

Prekvapím vás, pretože Bienále animácie Bratislava potrvá celý október, napriek tomu, že bol plánovaný iba týždeň. Pripravujeme sa na 40. výročie tohto podujatia a už teraz sme ho poňali čo najinovatívnejším spôsobom, aby sme mohli osloviť čo najviac detí po celom Slovensku. Prajeme si najkrajšie filmy z celého sveta sprístupniť deťom priamo na základných školách. Vďaka tomu získame hodnotenie od veľkého množstva detí a relevantnosť Ceny detského diváka bude mať od tohto ročníka úplne inú váhu.

■ **Čím BAB vyvrcholí?**

Kľúčová udalosť sa udeje 10. októbra, prvý raz na Bratislavskom hrade, a bude prekvapením. Dôjde k porovnaniu názoru detského diváka s názorom medzinárodnej poroty, ktorá hodnotí rovnaké filmy. Absolútnym stredobodom Bienále animácie Bratislava budú vždy deti a následne medzigeneračné odovzdávanie skúseností filmových tvorcov.

■ **Čo sa bude celý mesiac diať v Bratislave?**

V Medzinárodnom dome umenia pre deti, čo je skoro 35 rokov oficiálny názov inštitúcie, ktorú mnohí poznajú iba pod názvom BIBIANA, budú prebiehať aktivity, kde sa deti stretnú s pozitívnymi príbehmi a zážitkami. Deti v tvorivých dielnach vytvoria tri animované filmy pod vedením profesionálov z niekoľkých krajín a opä-

tovne spustíme ateliér animovanej tvorby s profesionálnymi parametrami a výstupom, ktorý mal vo zvyku dlhodobo vyhrávať ocenenia po celom svete. Pre deti zriadime Kino Bienále animácie Bratislava v rámci BIBIANY, kde si môžu pozrieť tie najkrajšie a najzaujímavejšie animované filmy z celého sveta.

■ **Budú aj nejaké sprievodné výstavy?**

Sprievodné výstavy sa nezačnú v rovnaký čas, ale rozložíme ich na celý mesiac. Filmy z celého sveta majú vstúpiť do každej triedy každej základnej školy na Slovensku. Bienále prichádza k deťom. V minulosti som osobne navštívil 90 tried vo vlastnom projekte medzigeneračnej vý-

„Absolútnym stredobodom BAB budú vždy deti.“

meny skúseností, kde mladé talenty robili rozhovory s vyše 26 významnými osobnosťami, skoro všetci so štátnym vyznamenaním. Keďže som od svojich 16 rokov študoval v Kanade a aj filmovej tvorbe som sa venoval v zahraničí, nikoho z významných osobností som tu osobne nepoznal. Mal som však sen vytvoriť most medzi generáciami, medzi ľuďmi, ku ktorým nemá nikto prístup kvôli ich sláve a vplyvu, a na druhej strane medzi mladými ľuďmi, ktorým stretnutie s významným vzorom môže zmeniť život. Aj preto sú kroky

bližšie k triedam dôležité. S týmto cieľom som sa neváhal bez kontaktov ozvať komukoľvek na svete. Od Warrena Buffetta (*americký investor a obchodník, pozn. red.*), ktorého sekretárka Debbie mi povedala, že mu na stôl položila jeden môj projekt, až po stretnutie s najbohatším Belgičanom s majetkom skoro 6 miliárd dolárov (*podľa rebríčka Forbes, pozn. red.*) v deň jeho narodenín u neho doma. Robiť niečo nemožné ma vždy priťahovalo. Najviac ma však priťahuje, keď mi povedia, že sa niečo nedá. V prípade Bienále ma teší byť mostom medzi výberom najkrajších filmov a každým detským divákom v krajine. Ide o tú istú štruktúru, ten istý vzorec vzťahov, ktorý som spomínal. Vždy som sa snažil spájať svety, ktoré k sebe akože nepatria, a prinášať hodnotu tam, kde ju ocenia. Popravde, nijakú voľnú kinosálu v krajine by som nechcel obísť, rovnako ani žiadnu triedu. Bezplatné premietania animovaných filmov sa budú konať v kinách v rôznych častiach Slovenska, v knižniciach a kultúrnych centrách. Bienále animácie je krásou, ktorá má zarezonovať a páčiť sa najmä deťom. Ak sa páči im, misia je splnená. Z profesijného hľadiska mám ako filmár latku nastavenú riadne vysoko. Tam z kvality nepoľavím, ani keby som sa snažil.

■ **Čiže deti nebudú musieť cestovať do Bratislavy, ale vy pridete k nim prostredníctvom filmu?**

Áno. Využívame nové technológie na to, aby sme sa dostali čo najbližšie k detské-

▼ Na tohtoročné Bienále animácie Bratislava sa prihlásilo 1764 animovaných filmov. Je medzi nimi aj *Drop* od Taliana Claudia Quattroneho a na obrázku vpravo je malý tuleň zo snímky *Splash!* (réžia Nathan Rigaud).

► **Michal Minich-Mičoušek kráča v šľapajach svojej mamy a starej mamy. Rozhodol sa pre kameru a vedie k tomu aj svojho syna Michaela.**

mu divákovi a priniesli mu krásny zážitok, otvorili mu svet a odovzdali naše naj. V mojej rodine je odovzdávanie skúseností kľúčové a naše hodnoty sa skrývajú v troch pojmoch: dôvera, diskretnosť a excelentnosť. Len na základe týchto hodnôt som mal v zahraničí otvorené dvere k spolupráci s významnými rodinami a rovnako sa tento prístup snažím pretaviť do svojej práce na Slovensku. Tieto hodnoty sa snažím odovzdať svojim deťom – synovi a dcére tak, ako som sa ich mal možnosť naučiť, obrazne povedané, od svojej mamy a ona od svojej mamy.

■ **Takže taká dlhá rodinná tradícia...**

Naša rodina má štvorgeneračnú tradíciu filmových tvorcov, a keď sa narodil môj syn Michael a dcéra Caroline, ako prvé videli, obrazne povedané, objektív kamery. Keďže ma od malička videli za kamerou či strihať filmy v rôznych rečiach, majú to v sebe a majú záujem o všetko dianie aj okolo prípravy BAB-u. Je to podujatie pre deti a sú mojimi poradcami. Sledovali so záujmom rovnaké filmy ako odborná výberová komisia, ktorú som zriadil špeciicky na toto Bienále v zložení významných filmových odborníkov. Keďže vekovou kategóriou, pre ktorú sú filmy určené, sú základné školy, rád sa so svojimi deťmi radím. Sú mojou súkromnou porotou. Je to spôsob, ako otec a deti môžu naviazať na tradíciu rodičov a zároveň im okolo toho tvorím zážitkový program, ktorý napomáha ich vlastnému vzdelávaniu. Toto vyše desať rokov robím pre rodiny v zahraničí rovnako ako pre svoju vlastnú. Takže všetko, čo robím, je v konečnom dôsledku

sústredené do myšlienky, či som odovzdal najviac, čo som mohol odovzdať svojim deťom, pretože primárne to robím pre ne a kvôli nim, rovnako ako celé Bienále. V konečnom dôsledku sú pre mňa všet-

„Z kvality nepoľávim, ani keby som sa snažil.“

ky ostatné veci irelevantné, pretože mám jasný cieľ. Deti a pozitívny odkaz ďalším generáciám, keď tu nebudem. Každý deň je ako posledný a každý rozhovor možno mojím posledným slovom.

■ **Roky ste boli v zahraničí. Nelákalo vás tam zostať?**

Nie. Domov ma priviedla výzva, hľadanie nového spôsobu, ako odovzdať svoje zručnosti a schopnosti zo zahraničia svojim deťom, ktoré sa narodili na Slovensku, no vychádzať z koreňov, ktoré majú na Slovensku. Otvoriť im svet a urobiť to zároveň z domáceho prostredia. A čo je lepšie, ako prevziať mnohoročnú štafetu po mojej mame Kataríne Minichovej, ktorá tak dlho viedla Bienále animácie Bratislava? Takže ja sa na to pozerám tak, akú spomienku by som chcel vytvoriť na svoj vlastný život vo svojich deťoch. Nedávno uplynulo päť rokov od matkinej náhlej smrti. Telefonát ma zasiahol vo chvíli, keď som práve mal v Kanade predstúpiť na scénu pred vyše dvesto manažérov. Napriek tomu som sa prinútil vystúpiť s úsmevom a s prezentáciou o tvorbe a prenose nehmotného bohatstva v rodinných firmách bez toho, aby

niekto zbadal, že ma práve ťažko zasiahla smrť najbližšieho. Musel som zároveň odpovedať na skutočne tvrdé otázky na telo, akoby som bol nejaký štátnik, ktorý vie, že sa v tej chvíli odohráva na druhej strane sveta niečo tak neskutočne tragické, čo sa ho bytostne týka, a napriek tomu to nesmie dať najavo a musí pôsobiť absolútne pokojne. Z osobného hľadiska to bol bod, keď človek v sebe dokáže nájsť silu, o ktorej nevie, aj keď nie je herec. Túto skúsenosť nikomu neprijem, ale ľudia v najvyšších globálnych funkciách ju zažívajú často a vedia, o čom hovorím. Nemáme im čo závidieť.

■ **Vaša stará mama Anna Minichová je autorkou zvuky Večernička a postavy deduška Večernička, čiže svojim spôsobom akoby bol Večerniček vašou rodinou. Vyrastali ste medzi rozprávkami, ako si na to spomínate?**

Zvuka slovenského *Večernička* vznikla v roku 1975. Áno, autorkou postavy deduška Večernička a zvuky *Večernička* je moja babka, Anna Minichová. Vymyslela aj námet a scenár, príbeh o deduškovi, ktorý spolu so svojim psíkom rozsvetuje a na konci zhasína hviezdčky, pričom sa prostredie okolo neho mení podľa ročných období. Český výtvarník Ladislav Čapek dal zvucke výtvarnú podobu a skladateľ Jaroslav Celba sa zasa postaral o jej hudobný sprievod. Prvýkrát sa zvuka objavila na obrazovkách v roku 1977 a pre svoj veľký úspech inšpirovala spisovateľa Jozefa Pavloviča, aby napísal scenár k 28-dielnemu animovanému seriálu *V chalúpke a za chalúpkou* (1986 – 1993) o tom, čo robí deduško vtedy, keď nerozsvetuje hviezdy. A dokonca na túto tému v rokoch 1983 až

1990 vytvoril klasik slovenského animovaného filmu Viktor Kubal postupne osem silvestrovských vydání *Večerníčka* „pre dospelých“ pod názvom *Dedúško*.

■ **Dedúško Večerníček je súčasťou slovenského detského sveta už niekoľko generácií...**

Vždy keď som v zahraničí videl, ako sa prístupuje k spravovaniu nehmotného bohatstva a duševného vlastníctva, napríklad cez významné svetové postavičky od Mickey Mousa po množstvo ďalších, cítil som veľkú vďačnosť za to, že niekto v našej rodine urobil tvorivý bod zlomu, ktorý je rozpoznateľný tak v Česku, ako aj na Slovensku a niekoľkými generáciami detí.

„Bez hodnôt sa nedá dosiahnuť nič skutočne vplyvné.“

Vždy som to bral ako veľkú výzvu: čo urobím so svojím životom, keď moji predkovia dokázali niečo také neuveriteľné? Odkedy som pred dvadsiatimi rokmi vyštudoval filmovú tvorbu v Kanade, mojím cieľom bolo vytvoriť úplne nový žáner v kinematografii. To mám asi v sebe zakódované od babky a mamy. Oni *Večerníček* cibрили niekoľko desaťročí. Svoj cieľ s novým žán-

▲ Animovaní hrdinovia zo snímky *Homework*, španielskeho filmára a producenta Nacha Arjonu.

rom som dosiahol, len o tom veľa nehovorím. Úspešným rodinám v zahraničí vyše desaťročia pomáhajú budovať a prenášať nehmotné bohatstvo s použitím filmovej reči. A všetko sa to točí okolo hodnôt. Bez hodnôt sa nedá dosiahnuť nič skutočne vplyvné.

■ **Hovori sa, že ak má človek známych predkov, je pomerne ťažké vyjsť z ich tieňa. Cítili ste to niekedy?**

Každý deň cítim pozitívny tlak ako dieťa práv, ktoré sa viažu k stovkám audiovizuálnych diel. Získali vyše 50 medzinárodných ocenení a latku nastavili tak vysoko, že nič iné než nový žáner v kinematografii za cieľ mať ani nemô-

žem (smiech). *Večerníček* z formálneho aj obsahového hľadiska vnímam ako jedinečný. Zvučka s dedúškom Večerníčkom sa vysiela nepretržite na „prime time“ skoro 50 rokov. *Večerníček* je krásou pravidelnosti a nádhery rozprávky, ktorá funguje aj bez komentára. Vždy ma zaujímalo, ako babka a mama dokázali skrytým spôsobom vkladať hodnoty a odkazy o kultúre a jej hodnotách do rozprávok, pretože pred rokom 1989 to boli veľmi náročné časy. Inšpiruje ma, ako dokázali vštepiť pozitívne hodnoty do nadčasových príbehov. A preto, keď som mal ako producent možnosť vybrať si hraný alebo dokumentárny film, zvolil som si celkom iný smer.

■ **Aký?**

Rozhodol som sa, že budem používať kameru úplne inak ako všetci ostatní profesionáli. Od Bruselu po New York som priviedol filmovú mágiu do významných rodín, ktoré by do svojej obývačky predtým kameru v živote nevypustili, a vytvoril som spôsob, ako môžu starší členovia rodiny odovzdávať vnúchatám svoje kľúčové životné zručnosti a skúsenosti s použitím zážitkového filmového programu a dialógu medzi generáciami, ktorý vediem. Čím významnejšia a privátnejšia rodina, tým väčšia výzva pre mňa. Lídri v americkom wealth management priemysle mi hovoria, že robím niečo, čo nikto iný na svete. Pre mňa to však súvisí s *Večerníčkom* a definovaním nového filmového žánru z pozície profesionála. Je to niečo medzi dokumentárnym filmom, živým portrétom, medzinárodnou diplomaciou a poradenstvom, no predovšetkým je to

▼ Na Bienále animácie Bratislava sa udeľuje aj *Cena detského diváka*.

zážitkový program, kde sa mladý človek pýta a buduje si úplne novú cestu k poznaniu. Nekladie však otázky, ako keď sa pýta novinár, ale rozpráva sa s vlastným dedkom alebo babkou, ktorí sú v danej krajine významnou osobnosťou. Veľkou poctou pre mňa napríklad bolo, keď mi jedna blízka známa, ktorú poznajú viacerí žijúci americkí prezidenti, povedala, že po našom spoločnom zážitku sa jej vnúťatám s ňou ľahšie rozpráva a trávia spolu ešte viac času. Ja si rodiny vyberám a prizývam. Nemôže si ma niekto len tak najat' a nie je to služba ani vec na predaj. Príprava spolupráce v tomto svete trvá okolo desať rokov.

■ **Pozriete si ešte občas nejaký Večerníček?** Minule som so synom pozeral diel zo seriálu v mamej dramaturgii, *Bol raz jeden zámoček, bol raz jeden hrad*, kde má hlavná postava Michal syna Miška. V mojom Miškovi to silno zarezonovalo. Voláme sa rovnako ako postavy vo *Večerníčku* jeho babky a vnímal to ako milý odkaz od nej. Ja beriem každý svoj deň ako výzvu nesúťažiť so svojimi predkami či s niekým iným, ale iba sám so sebou. Čo najviac chcem umocniť prácu svojich predkov a nieť ďalej ich odkaz. S tým pomáhám aj druhým rodinám. Je to aj o tom, ako využijeme najmodernejšie technológie, aby naša práca rezonovala v mladšej generácii spôsobom, akému rozumie.

■ **Čiže sa nebránite ani využitiu umelej inteligencie v animovanom filme?**

Umelej inteligencie a nových technológií sa netreba báť, ale poukazovať na pozitívne príklady ich využívania profesionálmi. Do školy podľa mňa chodíme preto, aby sme boli na konci dňa múdrejší než

na jeho začiatku. Cieľom štúdia je podľa mňa schopnosť robiť lepšie a kvalitnejšie rozhodnutia v každodennom živote. Pre mňa je využitie nových technológií, keď môžu deti a mládež zažiť a konfrontovať svoje otázky s novým poznaním, samozrejme, pod odborným vedením, veľmi dôležité.

■ **Bude na Bienále animácie Bratislava aj nejaká kategória pre AI? Keďže je to zrejme iné, ak animáciu vytvorí autor vlastnou rukou, než keď ju „urobí“ počítač.**

Nedokážem si predstaviť, že by som pri príprave Bienále odsledoval menej ako enormné množstvo filmov. Tento rok sa ich prihlásilo 1 764 a ja som osobne videl vyše 1 700. Nedávno som sa stretol so svojimi kolegami riaditeľmi v zahraničí a veľmi si vážim Markétu Pášmovú (umelecká riaditeľka Zlín Film Fest, pozn.

„Deti sa môžu tešiť na premietanie úspešných Večerníčkov.“

red.) a Tomáša Rycheckého (riaditeľ festivalu Anifilm Liberec, pozn. red.), ktorí sú na tom so sledovaním filmov podobne. Dramaturgiu máme rozdielnu, ale nasadenie podobné. Okrem detí a medzigeneračného dialógu je pre mňa jedinou

ďalšou kľúčovou témou umelá inteligencia. Zmení totiž chod kinematografie od spôsobu, ako sa filmy tvoria a nakrúcajú, až po spôsob ich pozretia. Vnímam, že celý priemysel prejde obrovskou transformáciou. Táto zmena sa nedá nijako zastaviť a môžeme sa na ňu iba pripraviť. Aj keď som videl skoro všetky prihlásené filmy, zostavil som odbornú výberovú komisiu zloženú z významných filmových profesionálov, pedagógov, animátorov, režisérov, teoretikov. Nesnažili sme sa vsugerovať tvorcom konkrétnu šablónu alebo formát, aby sme nediskriminovali úžasné nápady, ktoré prišli. Snažili sme sa vybrať najlepšie filmy, aké sa k nám dostali, a vytvoriť spôsob, ako do jednej vyučovacej hodiny vtesnať čo najviac najlepších nominácií. A potom okolo nich vytvoriť priestor na diskusiu o nových technológiách a čo to pre tvorcov znamená. Nemáme zatiaľ kategóriu filmov, ktoré vytvorila AI, a podčiarkujem, AI v spolupráci s profesionálmi, ale nezavarám jej dvere. Vo všetkom sa snažím ísť o niekoľko slabík dopredu. Mojm cieľom, samozrejme, nie je nič menej než vytvoriť najinovatívnejšie Bienále na svete pre deti, späť s dlhodobou tradíciou ume-
ní, ako napríklad Bienále v Benátkach od 1895.

■ **V podstate sa tomu ani nemôžete vyhnúť...**

Nové technológie už teraz zasahujú do pracovného života toľkých profesií, že hľadím

▼ **Michal Minich-Mlčoušek s mamou Katarínou Minichovou a otcom, filmovým historikom Vladimírom Mlčouškom.**

d'aleko dopredu a chcem profesionálom ponúknuť uchopiteľné nástroje a mladým ľuďom inšpiráciu a nové zručnosti. Zorganizovali sme prvé Medzinárodné líderské fórum o AI vo formáte, aký nemá obdobu, a tentoraz na tému Animácia a A. I.: Definovanie mediálneho vzdelávania novej generácie. Takže 10. október je samitom významných osobností z celého sveta a mladých ľudí.

■ **Tohtoročné Bienále je zároveň zamerané aj na starších tvorcov. Čo to znamená?**

Tento rok je výnimočný pre skoro 30 osobností v animovanom filme, ktorých tvorbu chceme uviesť vzhľadom na ich jubileum či okrúhlu spomienku na ich celoživotné dielo. V bratislavskom kine Lumière, ktoré prevádzkuje Slovenský filmový ústav, organizujeme 7. až 9. októbra medzigeneračný zážitok: deti sa môžu tešiť na premietanie úspešných *Večerníčkov*, ktoré z vlastnej mladosti poznajú z televíznej obrazovky ich rodičia. A aj oni sa tak na chvíľu môžu vrátiť do svojho vlastného detstva a zaspomínať si naň. Jubilujúci tvorcovia sa zúčastnia na premietaniach svojich diel a je to príležitosť vytvoriť medzigeneračný zážitok aj v ich rodinách prostredníctvom premietania v krásnom novom kine, ktoré je vizitkou skvelej práce Petra Dubeckého,

riaditeľa Slovenského filmového ústavu. Krátky dialóg s tvorcami v kine je inšpiráciou pre všetky deti, ktoré prídu s rodičmi. Mnoho z tvorcov nás už opustilo. Pre mňa je spôsob rozhovoru s osobnosťou, keď sa pýta mladý človek, jednou z najkrajších vecí, aké môžeme sprostredkovať verejnosti a budúcim generáciám. Pre Bienále sa snažím nastaviť latku veľmi vysoko a sprostredkovať medzi generáciami kľúčové poznanie o animácii, hodnotách

„Je dôležité, akým spôsobom spolupracujeme s AI.“

a životne dôležitých zručnostiach. Bytostne sa ma to týka. Moja mama, Katarína Minichová, sa v databáze SFÚ spája s 384 animovanými filmami a oslávila by počas tohtoročného Bienále 75. narodeniny. Babka Anna Minichová sa v SFÚ spája s vyše 750 audiovizuálnymi dielami a tento rok si pripomíname 100. výročie od jej narodenia. Sprostredkovanie tvorivého odkazu staršej generácie jazykom mladých je veľkým záväzkom aj voči mojim deťom.

■ **Čo je ústrednou myšlienkou Bienále animácie Bratislava?**

Bienále je nielen o filmových tvorcoch, ale najmä o tom, aby sme sa rozprávali o ich poznaní a komunikovali ho divákovi a deťom. Má záštitu UNESCO, záštitu primátora hlavného mesta a už 24 rokov udeľuje Cenu UNICEF. Pre mňa je veľmi dôležité sústrediť sa výhradne na deti a na nadčasové hodnoty, ktoré nepodliehajú žiadnym zmenám či generačným alebo spoločenským názorom.

■ **Čiže BAB je svojím spôsobom národné kultúrne dedičstvo, podobne ako aj Bienále ilustrácií Bratislava?**

Áno. Pre mňa a mojich blízkych a známych v zahraničí je kultúrne dedičstvo životne dôležitou témou, ktorej sa osobne venujem mnoho rokov. Štyridsaťročné Bienále animácie Bratislava považujem za kultúrne dedičstvo, ktorého hodnota a pozícia je absolútne nedotknuteľná. Priateľmi Bienále je vyše 50 svetoznámych laureátov vrátane víťazov Oscarov, ktorí si u nás osobne prevzali ocenenie za celoživotné dielo. Je pre mňa radosťou propagovať Slovensko ako kultúrnu krajinu, ktorá si ctí nadčasové hodnoty a ďalšie generácie cez Bienále animácie Bratislava. Rád tak urobím na svojich vychodených chodník-

Foto: archív BAB, Patrik Benik

▲ Bienále animácie Bratislava je úžasná príležitosť, ako sa nielen deti, ale i dospelí môžu na chvíľu dostať do sveta animovaného filmu. Na obrázku opäť malý tuleň zo snímky *Splash!*

MICHAL MINICH-MLČOUŠEK (44)

výkonný riaditeľ BAB

Vyštedoval filmovú tvorbu na York University v Toronte, je absolventom Pearson College (UWC) a Dominican University College v Ottawe. Je poradcom pre multigeneračné rodinné firmy v zahraničí v oblasti filantropie, tvorby a prenosu nehmotného bohatstva. V roku 2024 nastúpil na pozíciu výkonného riaditeľa Bienále animácie Bratislava.

Pôsobil v Bruseli ako koordinátor pre najväčšiu organizáciu na svete v školstve, ktorá má vyše 30 miliónov členov, kde vypracoval rezolúcie a strategické dokumenty pre vyše 130 prezidentov neziskových organizácií. Vytvoril, nakrútil a zostrihal takmer 80 audiovizuálnych projektov pre veľké svetové organizácie, napr. aj s bývalým britským premiérom, eurokomisármi, prezidentom Európskeho parlamentu vrátane filmového projektu, ktorý videlo najväčšie zhromaždenie mladých v dejinách Kanady, 500 000 ľudí na jednom mieste počas návštevy pápeža Jána Pavla II.

Viedol filmové rozhovory s vyše 50 európskymi politikmi a lídrami medzinárodných organizácií a pre vyše 200 majiteľov zámkov, lesov a pôdy z celého sveta a 50 mladých šľachticov vytvoril a viedol medzigeneračný workshop, jediný svojho druhu na svete.

Je ženatý, má 8-ročného Michaela a 4-ročnú Caroline, ktorí sa ako štvrtá generácia filmových tvorcov v rodine aktívne zapájajú do medzinárodnej audiovizuálnej tvorby.

to chcem zveľaďovať a chrániť vlastným telom, pretože Bienále je zavŕšením celoživotného diela mojej mamy, ktorá mu obetovala desaťročia života.

■ Každá generácia detí má svoje obľúbené animované filmy. Ktoré boli tie vaše?

Veľmi sa mi okrem iných páčili *Najmenší hrdinovia*, *Pat a Mat*, príbehy *O kráľovi Fiškusovi* či *Vták Gabo*, pretože úsmevne vedeli veľa povedať v skratke. Babka a mama spolupracovali na stovkách filmov a už len si ich všetky pozrieť je veľkým počínom a pre mňa radosťou.

„Zobudím sa vždy, keď mi povedia, že sa niečo nedá.“

■ Ktorý motív zvučky ste mali najradšej? Napríklad mne sa páčil zimný.

Aj mne. Ten zimný je krásny, pretože je čas Vianoc a tie sú pre deti hádam najkrajším ročným obdobím. A že rozprávka, respektíve niečo výnimočné, k nám prichádza z hviezd, je nádhrou myšlienkou, ktorá pre babku Hanku, ako sme ju všetci volali, spája každé ročné obdobie. Táto myšlienka dokázala spojiť generácie nielen v jej vlastnej rodine. Z jej a maminých diel čerpám životnú inšpiráciu aj skryté odkazy, ktoré v dielach zanechali. Hodnoty majú silu spájať ľudí.

■ V mnohých dnešných animovaných filmoch pre deti je často akási tvrdosť. Aký máte na to názor?

Táto téma je pre mňa ako filmára osobne veľmi dôležitá. Mojm kritériom je, čo by som ako otec ukázal vlastným deťom v ich

vekovej kategórii. Z profesionálneho hľadiska vnímam zaujímavý moment, v ktorom bode je film robený spôsobom, aby oslovil odbornú obec, a kedy je na prvom mieste divák. Keď tvorca od začiatku vie, kto sú reálne diváci jeho diela, tak režisér alebo producent by sa mali vyvarovať toho, aby niečo posúvali do vekovej kategórie, do ktorej nepatrí. Je to otázka etiky a treba si na to dávať pozor.

■ Často je však na prvom mieste sledovateľnosť, aby sa to predalo, aby film zarobil. Dá sa povedať, že pri deťoch je to dvojsečné?

Určite. Nasledujúca generácia preberá vzorce správania od predošlej. Filmoví tvorcovia pre deti majú obrovskú zodpovednosť voči budúcim generáciám a mali by si toho byť vedomí každý deň. Preto je aj dôležité, akým spôsobom spolupracujeme s umelou inteligenciou. Mojm cieľom je vtlesniť do nej etiku a hodnoty na globálnej úrovni, aby konala v prospech ľudstva. Verím, že keď tieto technológie nabehnú na plné obrátky, a už teraz skočili zo škôlky rovno na doktorát rýchlejšie, ako sme sa nazdali, a ak to ako civilizácia stihneme, AI by sa mohla poučiť z našich najlepších vzorcov správania. Môže s nami totiž urobiť to, čo robíte s mravcom, keď po vás lezie. Rozhodnutie je na každom z nás. Vývoj technológií je nezvratiteľný a nedá sa s ním bojsovať. Dá sa iba ovplyvniť vzorom správania ľudí k ľuďom. Preto sa zaoberám vzormi a aj preto pracujem i osemnásť hodín denne. Snažím sa niečo dôležité stihnúť, niečo, čo nás všetkých presahuje, ba už je tu.

■ Pracujete v prostredí animovaných filmov, môžete povedať, že si žijete svoj Večerníček?

(smiech) Žijem si Večerníčkovy seriál, ktorý trvá celý život, s množstvom dielov. Na *Večerníčku* je krásne, že ako každý úspešný film má začiatok, stred a koniec. Má zápletku, rozuzlenie a hrdinu, ktorý často prekonáva prekážky. K módu rozprávania cez klasickú hollywoodsku naráciu mám najbližšie už z filmovej školy v Toronte. Chcem, aby som za sebou zanechal most medzi generáciami a nový spôsob prenosu poznania. Znie to ako výzva pre filmovú postavu, ktorá čelí prekážkam. Zobudím sa vždy, keď mi ľudia povedia, že sa niečo nedá.

Dan Himič

koch od Štrasburgu cez Paríž a Brusel po New York. V tom svete som doma. Pripravujeme 40. výročie, my dvaja sa zhovárime v 40. čísle *Témy* a dcérka oslavuje štyri roky. Je to moje nové obľúbené číslo. No ja už nemám štyridsať, ale štyridsaťštyri (smiech). Myslím v desaťročiach, a ak sa tu niečo tvorilo štyridsať rokov, inštinktívne